Anul al 55-lea

EXEMPLARUL { In Romania: 3 lei / In străinătate: 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

Nr. 153 Luni 6 Iunie 1938
14 Pagini

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ŢARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ şi UNIV.-SPORT câte 500 lei

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

Proprietar: „UNIVERSUL", S. A.

Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT: STELIAN POPESCU

NOILE REGIUNI ADMINISTRATIVE

Dacă răsfoim cronicele şi hărţile vechi găsim diferite denumiri date regiunilor locuite de români, — unele având un caracter politico-istoric, altele având un caracter numai administrativ.

In teritoriile alipite de peste Carpaţi şi astăzi s'au păstrat vechile numiri regionale: „Ţara Oltului", dat ţinutului Făgăraşului, „Ţara Bârsei", dat ţinutului Braşovului, „Ţara Moţilor", dat ţinutului locuit de moţii din munţii Apuseni; „Ţara Maramureşului", prin care odinioară s'a înţeles întreg ţinutul cu acest nume; „Ţara Ouaşului" de la vestul Maramureşului; Crişana, după numele râului Criş.

Alte numiri istorice, ca Bucovina, Basarabia, sau Dobrogea, le-au dat străinii ţinuturilor respective şi ele n'ar mai trebui să fie menţinute.

In proectul de organizare administrativă, s'a prevăzut împărţirea teritoriului ţării în zece provincii, înlăturindu-se prin delimitarea şi numirile lor, fostele diviziuni istorice.

Dacă nu-şi mai au niciun rost în România Mare menţinerea acelor diviziuni şi numiri „istorice", noile regiuni administrative ce s'au propus, ar trebui să corespundă, pe cât posibil, unor unităţi geografice şi economice, spre a putea fi organisme viabile.

In urma observaţiilor judicioase ce s'au făcut, s'au modificat limitele regiunilor din primul proect şi s'au propus altele; iar numirile lor ar urma să se dea după cursul apelor: Dunărea, Nistru, Prut, Siret, Mureş, Jiu, Olt, Crişuri, Dâmbovita, Suceava.

Avem câteva observaţii de făcut în legătură cu aceste numiri.

In trecut am avut, în adevăr, câteva râuri „politice", adică râuri ce au dat numele lor ţinuturilor respective, fie din punct de vedere politico-istoric, fie din punct de vedere administrativ. Intre acestea au fost Moldova, Oltul, Argeşul şi Jiul.

Dacă, astăzi, se revine la numiri de ape curgătoare date celor zece provincii, ar trebui, totuşi, să se ia în seamă şi situaţia geografică, în special hidrografică a regiunilor, spre a se înlătura numirile nepotrivite.

Mureşul e râul cel mai însemnat din ţinuturile de peste Carpaţi şi afluenţii săi — Târnavele — sunt în podişul Transilvaniei.

Cu toate acestea s'a dat numele de „Olt" regiunei podişului Transilvaniei, care e străbătută de Mureş şi afluenţii săi principali.

Numai ţinutul istoric al Făgăraşului, care s'a numit şi „Ţara Oltului" are legătură cu noua denumire administrativă a regiunei administrative respective. Toate oraşele principale din provincia „Olt" — Alba Iulia, care va fi reşedinţa guvernatorului, Tg.-Mureş, Blaj, Sighişoara, Odorhei, Reghin, sunt în basinul Mureşului.

Din regiunea administrativă „Jiu" fac parte judeţele Mehedinţi, Gorj, Dolj, Vâlcea, Romanaţi şi Olt.

Ori, tocmai ţinutul cuprins între Carpaţi, Dunăre şi Olt, s'a numit „Oltenia"; iar jud Olt cu capitala Slatina şi-a luat numele de la râul Olt.

Odinioară a fost un ţinut al Jiilor împărţit în două: Jiiul de sus *(Gor-Jiiul)* şi Jiiul de jos *(Dol-Jiiul)*, care corespunde cu cele două judeţe din Oltenia numite prin prescurtarea vechilor denumiri: Gorj şi Dolj.

Locuitorii din ţinutul administrativ „Jiu", atât de legaţi sunt de numele râului Olt, în cât şi azi ei se numesc „olteni".

Regiunea administrativă „Dâmbovita" în care se cuprind jud. Argeş, Muscel, Teleorman, Vlaşca, Prahova, Buzău, Braşovul şi Trei Scaune, e străbătută de două ape principale: Argeşul şi Buzăul cu afluenţii lor. Argeşul e râul „politic", dela care a rămas şi numele vechei capitale a Ţării Româneşti, Curtea de Argeş. O altă regiune administrativă importantă, în care se cuprinde Dunărea maritimă cu Delta şi porturile Brăila, Galaţi, Reni, Tulcea, Ismail, Chilia Nouă şi Veche, Sulina, se numeşte... „Prut".

Ar fi de dorit să se dea numiri mai potrivite viitoarelor provincii, iar organizarea lor teritorială să constitue — după cum am spus — unităţi geografice şi economice, căci numai aşa ele vor răspunde unor necesităţi reale.

PEISAJ BU COVINEAN — *J. NIŢESCU*

O ofensivă a păcii?

Agenţiile de presă ne aduc informaţia senzaţională că guvernul britanic, în urma unei hotărâri din 1 Iunie a Consiliului de miniştri, va întreprinde în curând, în capitalele interesate, demersuri cu îndoitul obiectiv de a pune capăt războiului civil spaniol şi de a realiza un acord general cu Germania, care ar rezolva — între altele — şi chestiunea coloniilor.

Condiţia unei asemenea înţelegeri ar fi, în ce priveşte Spania, retragerea voluntarilor străini; în ce priveşte Germania, rezolvarea paşnică şi definitivă a chestiunii Germanilor Sudeţi. O conferinţă ar urma să fie convocată în vederea încheierii unui armistiţiu între cei doi beligeranţi spanioli.

Cu venirea verii subiectele senzaţionale îşi fac un loc mai larg în coloanele ziarelor. Chestiunea e prea serioasă însă — în situaţia internaţională de azi — pentru ca probabilităţile unei astfel de iniţiative, dacă ea ar putea fi luată până la sfârşit, să nu merite a fi examinate cu atenţie.

De trei ani, de când ajacerile internaţionale au intrat în regimul echilibrului bazat pe raporturile de forţe, Marea Britanie se sileşte în mod stăruitor să asigure menţinerea păcii printr'o înţelegere generală. Chiar uriaşele ei cheltueli de înarmare sunt, în primul rând, o primă de asigurare pentru păstrarea păcii.

Marea Britanie nu pierduse până la sfârşitul lui 1936 speranţa de a hotări Germania să se întoarcă la Geneva. Politica britanică n'a ezitat, în momentele internaţionale cele mai delicate să ia contact direct cu guvernul naţional-socialist. Sir John Simon şi Lord Halifax au fost, în ultimii trei ani, în Germania, în misiuni de informaţie, care au trezit întâi multe speranţe şi creat în urmă multe dezamăgiri.

Diplomaţia engleză şi-a înmulţit silinţele spre a reface un pact occidental pentru siguranţa Rinului. Peste o duzină de note au fost schimbate fără folos în acest scop — între cancelariile interesate, — în 1936 şi 1937. Un pact aerian trebuia să se adaoge la o nouă înţelegere locarniană. Nimic n'a putut fi însă înfăptuit din aceste proecte.

Marea Britanie a încheiat cu Germania tratatul naval din 18 Iulie 1935, iar cu Italia, după gentlemen's agreement, încheiat la 2 Ianuarie 1937 şi căzut în desuetudine, după câteva săptămâni, a încheiat acordul din 16 Aprilie 1938, care va intra însă în vigoare numai după retragerea voluntarilor.

In comitetul de neintervenţie, politica britanică a desfăşurat, timp de un an şi jumătate o stăruitoare acţiune pentru introducerea controlului naval şi terestru şi pentru retragerea voluntarilor străini din Spania.

Această răbdătoare şi neostenită acţiune diplomatică pentru menţinerea păcii nu şi-a găsit până azi răsplata într'un acord cu Germania, sau în terminarea războiului din Spania. Dtn potrivă, pe măsură ce se înmulţesc asigurările de pace, sporesc temerile de conflict. O largă iniţiativă ca aceia atribuită acum guvernului britanic, ar avea oare mai mulţi sorţi de izbândă, decât încercările făcute până astăzi?

E greu să se dea un răspuns încrezător acestei întrebări.

Intr'adevăr, războiul civil din Spania nu poate fi obiect de transacţie. El este o luptă de exterminare între două ideologii ireductibil opuse. E greu de conceput în Spania o soluţie fără învinşi şi fără învingători. Problema spaniolă este dintre cele care se rezolvă pe terenul faptelor. Comitetul de neintervenţie el însuşi n'a avut altă funcţiune politică, decât să împiedice transformarea conflictului spaniol într'un război general. Retragerea voluntarilor, asupra căreia un acord de principiu este realizat de aproape un an, va începe probabil să fie executată în momentul când cumpăna victoriei se va înclina definitiv în favoarea naţionaliştilor.

In ce priveşte problema Sudeţilor, care domină raporturile dintre Germania şi Cehoslovacia, ea pare îndrumată pe calea unei soluţii paşnice prin negocieri, în cadrul politicii interne cehoslovace. Dar chiar dacă ar fi rezolvată printr'un statut al minorităţilor, ea rămâne un obiect posibil de litigiu atâta timp cât protecţia minorităţilor germane de peste frontiere face parte din politica oficială a Reichului. Cât despre chestia retrocedării coloniilor germane, nimic nu îndreptăţeşte până azi eventualitatea unei soluţii. Din potrivă, toate declaraţiile autorizate britanice, în această privinţă sunt negative. Chiar dacă Marea Britanie ar fi dispusă să plătească preţul păcii în monedă colonială, nu există încă în situaţia internaţională de azi destule elemente de pace pentru a permite această operaţie.

De aceia, dacă Marea Britanie ar porni ofensiva de pace, de care vorbeşte azi presa internaţională, aceasta ar fi mai de grabă o încercare de liniştire a spiritelor, care să îngăduie un timp nou de destindere şi de speranţă. Chiar sub această formă ea ar avea foloasele ei, ca orice contribuţie adusă la opera păcii.

Regele Italiei s'a înapoiat la Roma

Roma, 3 (Rador). — Suveranul a sosit azi dimineaţă la ora 7,10 în capitală, venind dela Brindisi.

M. S. Regele Impărat a fost primit în gară de Principele de Piemont şi de subsecretarul de stat al preşedinţiei consiliului.

Papa Pius XI

care a împlinit zilele trecute 80 de ani.

Accident de avion pe aeroportul dela Călăraşi

Călăraşi, 3 Iunie

Un avion „Praga", pilotat de d. Gorănescu, pilot brevetat, având ca pasager pe d. Constantin Macri, a evoluat astăzi, la ora 11 jum., deasupra aeroportului din oraşul nostru.

La virajul pentru aterizare, făcut numai la 50 metri înălţime, aparatul a pierdut din viteză şi s'a prăbuşit.

Avionul s'a sfărâmat complet, iar pilotul şi pasagerul s'au ales, primul cu fractura piciorului drept, iar al doilea cu leziuni numeroase, dintre cari cea mai gravă în regiunea parietală.

La locul accidentului s'au dus îndată d-nii dr. Vicol şi colonel V. Nica, prefectul judeţului, dând primele ajutoare victimelor, cari au fost transportate apoi la spitalul judeţean.

O comisie a început cercetările.

Numirea controlorilor de stat

Infiinţându-se instituţia controlului superior de stat, vor fi numiţi prin înalt decret regal, cinci controlori de stat, având misiunea să verifice în urma delegaţiei primite din partea preşedintelui de consiliu activitatea şi gestiunile instituţiilor de stat.

Decretul va apare zilele acestea.

Echivalarea diplomelor din străinătate

Noui norme

Ministerul educaţiei a dat o decizie prin care stabileşte noui norme pentru echivalarea diplomelor universitare obţinute în străinătate, aceasta în vederea stabilirii unui mai riguros control asupra acestor diplome.

Orice cerere de echivalare a unei diplome va fi adresată ministerului educaţiei (direcţia învăţământului superior cu următoarele acte: diploma în original, traducerea ei legalizată, diploma de bacalaureat şi un memoriu cu datele personale ale petiţionarului (locul naşterii, origina etnică şi cu indicaţii unde a făcut studiile secundare şi cele universitare).

Se va mai anexa programa oficială de studii cu indicaţia materiilor pe anii şcolari.

Ministerul va repartiza cererile la universităţi sau şcoale superioare spre a fi examinate în vederea echivalenţei.

Rectoratele vor ţine registre de evidenţă asupra tuturor acestor diplome.

Petiţionarii vor depune la direcţia contabilităţii din minister o taxă de echivalare de 500 lei, pentru fondul cultural al ministerului.

La fiecare întâi al lunii, ministerul va da publicităţii lista echivalenţelor acordate în luna precedentă.

Recoltă distrusă de grindină în regiunea Sătmarului

Grindina a avut mărimea unui ou de porumbel

Satu Mare, 2 Iunie

Zilele trecute, o ploaie mare, însoţită de grindină, s'a abătut asupra regiunii din Codrul Sătmarului, pustiind întreaga recoltă.

Astfel, în comunele Socoud, Şandra, Gerăuşa şi Hodişa, toată semănătura de grâu a fost culcată la pământ, măcinată şi amestecată în noroi. Deasemeni, pomii fructiferi au fost goliţi de frunze şi fructe, iar viile au fost complet distruse.

Grindina căzută a avut mărimea unui ou de porumbel şi a ţinut cam 20 minute, pustiind toată regiunea moţilor sătmăreni.

Pagubele sunt foarte mari, sătenii fiind sărăciţi de recolta pe un an de zile.

Un asemenea prăpăd abătut peste comunele din Codru, nu s'a mai văzut de mult.

D. colonel Simion Coman, prefectul judeţului Satu Mare, a luat măsuri urgente ca ogoarele devastate de grindină să fie însămânţate din nou.

Academia Română şi-a ales noul preşedinte

Ieri, Academiei Române a ales Vineri noua delegaţie permanentă, în locul celei prezidată de d. Al. Lapedatu, al cărei mandat a expirat.

D. C. Rădulescu-Motru a fost proclamat preşedinte, iar vice preşedinţi d-nii prof. I. Petrovici, din partea secţiei literare, prof. Al. Lapedatu, din partea secţiei istorice şi prof. Gh. Ionescu-Sisesti, din partea secţiei ştiinţifice.

Mandatul delegaţiei e de un an, cu drept de prelungire până la trei ani.

Secretar general al Academiei este d. prof. Gh. Ţiţeica, ales de anul trecut pe timp de 7 ani.

Convenţia între căile ferate române şi cehoslovace

Praga, 3 (Radio Central). — *Intre căile ferate române şi cehoslovace, s'a semnat un acord în vederea trimiterii de copii ai funcţionarilor acestor căi ferate, cari să viziteze reciproc în timpul vacanţelor staţiunile balneare şi climaterice ale celor două ţări.*

Convenţia va fi pusă în aplicare începând din anul 1939.

Furtună puternică în Polonia

Varşovia, 3 (Rador). — *O furtună violentă însoţită de piatră s'a abătut asupra regiunii Lezno din voivodatul Poznan, cauzând mari pagube.*

In mai multe locuri au fost întrerupte legăturile telefonice. Mii de copaci au fost doborâţi la pământ.

Avion militar prăbuşit in Lituania

Kaunas, 3 (Rador). — *Un avion militar s'a prăbuşit în apropiere de satul Tininkai.*

Ofiţerul şi subofiţerul, care se aflau la bordul aparatului, au fost omoriţi.

Micul Peter Levin, care a fost răpit de gangsteri în Statele Unite şi al cărui cadavru a fost găsit lângă New York.

SCRISORI DIN PARIS

Redresarea economică franceză

de RENE SAIVE

Paris, Mai

Cu toată gravitatea situaţiei externe, Franţa urmăreşte metodic ridicarea ei economică şi financiară. La ridicarea aceasta tind mai ales numeroasele decrete-legi pe cari le-a dat, în cursul ultimelor săptămâni, guvernul d-lui Daladier.

Dacă privim această lungă serie de texte, putem să le împărţim în patru categorii principale, şi să le înscriem sub următoarele rubrici: buget credit, balanţă comercială şi producţie.

La capitolul buget, să notăm o inovaţie — o inovaţie care nu e dealtminteri, decât o simplă reintoarcere la ortodoxie, — nu numai echilibrul bugetar e proclamat indispensabil, ci încă unitatea bugetară îşi reia rangul de principiu intangibil. Anume, că toate casele speciale cari asigurau în special plata pensiilor civile şi militare sau cari compensau deficitul reţelelor de căi ferate, dispar. Bugetul ordinar se găseşte astfel sporit cu aproximativ 3.250 milioane de franci.

Cum va face faţă statul acestei sarcini? Printr'o sporire de 8 la sută a tuturor impozitelor sale. E vorba aci de o contribuţie excepţională şi temporară care trebuie să dea, pe un an întreg, şi după preţuirea guvernului, 5.200 milioane franci.

Această măsură destul de neplăcută pentru contribuabili, pare că a fost primită fără prea multe protestări de ţară. E drept că, în mod paralel, alte măsuri au fost luate pentru a face banul mai „uşor", spre a da mai multă extensiune creditului.

Este necesar să se facă faţă dificultăţilor de trezorerie simţite de majoritatea întreprinderilor. Bugetele private erau afectate de urcarea preţurilor şi tot astfel de criza generală. Guvernul a hotărît deci să facă de aci înainte obligatorie acceptarea tratatelor şi tot astfel să desvolte mijloacele de acţiune ale Casei naţionale a pieţelor. Să precizăm în această privinţă că guvernul înţelege să permită astfel o mai bună folosire a resurselor pieţii monetare, fără a recurge la inflaţie.

S'a gândit, afară de aceasta, să folosească uriaşele disponibilităţi ale Casei de depuneri şi consemnaţiuni. — Casă unde sunt concentrate moştenirile minorilor, sumele de bani făcând obiectul unui litigiu, etc. şi astfel

(Continuare în pag. 2-a)

Măria Sa Marele Voevod Mihai pe terenul demonstraţiilor străjereşti

Măria Sa Marele Voevod Mihai supraveghind exerciţiile centuriei de străjeri de sub comanda Mărie Sale la O. N. E. F.

Măria Sa Marele Voevod Mihai însoţit de d. Teofil Sidorovici comandantul Străjii Ţării a participat Vineri la repetiţia generală a programului fixat pentru marea sărbătoare a tineretului.

In timpul demonstraţiilor pe terenul A.N.E.F. Măria Sa a vizitat pavilioanele Crucii Roşii şi ale ministerului sănătăţii. Deasemenea Măria Sa a făcut o serie de observaţiuni cu privire la desfăşurare programului.

După amiazi Măria Sa a vizitat bolnavii spitalului Brâncovenesc, militar şi altele.